

kirjoittaminen on mahdoton tehtävä. Des-kriptiivisen kieliopin pyrkimyksenä on välittää 1900-luvun jälkipuolen suomen kielestä sellainen todenmukainen ja monipuolinen ajankuva, josta olisi mahdollisimman paljon hyötyä kieliopin eri käyttäjäryhmille ja joka voisi toimia käyttökelpoisena pohjana vastaiselle tutkimukselle ja sovelluksille. ■

VESA KOIVISTO

Kielioppihankkeen osoite: *Kotimaisten kielten tutkimuskeskus, Sörnäisten rantatie 25, 00500 Helsinki.*

Työryhmän jäsenten sähköpostiosoitteet muotoa *Etunimi.Sukunimi@domlang.fi* (Irja Alho: *ialho@joyl.joensuu.fi*).

Tietoa kielioppihankkeesta myös Internetissä: <http://kktk03.domlang.fi/tutkimus/kielioppi.html>

EUROKONFERENSSI KIELENOPPIMISESTA

The Structure of learner language, utterance and discourse structure in language acquisition, 20.–25.9.1996, Espinho, Portugali

Euroopan tiedesäätiö (European Science Foundation) järjesti syyskuussa viiden päivän konferenssin oppijankielen lausuma- ja diskurssistrukturista. Konferenssin puheenjohtaja oli Wolfgang Klein Max-Planck-Instituutista Hollannista ja muut puhujat Euroopan eri yliopistoista. Osanottajia oli kaikkiaan viitisenkymmentä paritakymmenestä eri maasta. Konferenssi oli yksi Euroopan unionin tukemista eurooppalaisista tutkijakonferensseista. Tutkijakonferenssit ovat teemallisia, tiettyyn aiheeseen keskittyviä seminaareja, joita järjestetään joka toinen vuosi ja joiden tarkoituksena on toimia keskustelufoorumina nuorten ja kokeneempien tutkijoiden välillä.

Kuulimme konferenssissa kaksikymmentäneljä esitelmää, jotka oli jaettu pidettäväksi viitenä päivänä. Esitelmöijät oli kutsuttu konferenssiin; tavallisen riviosallistujan ei ollut siis mahdollista esitellä omaa tutkimustaan. Yksi suomalainen posteritöihin oli tosin esillä — Maija Grönholm Åbo Aka-

demista oli saanut järjestäjiltä erityisluvan. Esitelmät oli ryhmitelty aihepiireittäin: henkilöön ja paikkaan viittaaminen, aikaan viittaaminen, ensimmäisen kielen omaksuminen, oppijankielen ensi vaiheet, negaatio ja fokuspartikkelit.

Esitelmät keskittyivät pitkälti oppijankielen rakenteen kuvaukseen. Koska oppijoiden kohdekieliä oli lukuisia ja koska esitelmät käsittelivät sängen tarkasti yhtä tutkimusta tai tutkimuksen osaa, synteessin tekeminen oli joskus hankalaa. Lisäksi valtaosa esitelmänpitäjistä teki töitä samassa tutkimushankkeessa ja oli hyvin perillä muiden ryhmän jäsenten tutkimuksista; ulkopuolisen ei ollut kovin helppoa liittyä mukaan esitelmien kommentointiin.

Kunkin esitelmäryppään jälkeen oli kuitenkin varattu aikaa yleiselle keskustelulle, ja nämä keskustelut osoittautuivatkin hyvin antoisiksi ja hyödyllisiksi. Samoin oli virallisen ohjelman ulkopuolisen ajan laita: liian harvoin pääsee keskustelemaan samaan ai-

kaan niin monen L2-alan ihmisen kanssa, jotka painiskelevat samantyyppisten ongelmien kanssa. Ehkä eniten reaktioita aiheuttanut keskustelunaihe oli ns. *basic variety* ja sen mahdollinen universaalius. *Basic variety* on oppijankielen alkuvaiheen varieteetti, joka koostuu pääasiassa semanttisesti sisällökekkäiden lekseemien yhdistämisestä ilman järjestäytyneitä syntaktisia tai morfologisia merkitsimiä. Professori Meisel Hampurin yliopistosta asetti kyseenalaiseksi koko *basic variety* -käsitteen tarpeellisuuden sillä perusteella, että omasta näkökulmastaan oppija puhuu kohdekieltä, kun hän kommunikoi toisella tai vieraalla kielellä. Suurin osa konferenssin osallistujista oli kuitenkin valmis hyväksymään *basic variety* olemassaolon. Ristiriitaisia näkemyksiä esiintyikin lähinnä siitä, kuinka yhdenmukainen tai universaali tämä toisen kielen oppimisen alkuvaiheen muoto erikielillä oppijoilla on.

Wolfgang Klein ja Clive Perdue (Université de Paris VIII) olivat selkeästi universaaliuden kannalla. Heidän mukaansa toisen kielen oppimisen varhaisvaiheista on löydettävissä piirteitä, jotka toistuvat kaikilla oppijoilla heidän äidinkielestään riippumatta. Tällaisia piirteitä ovat heidän mukaansa mm. se, että lausumassa ensimmäiseksi tulee NP, jonka referentti on kontrolliasemaltaan vahvin. Kontrolliaseman vahvuus taas järjestyy siten, että lähtötilanteen kontrolli on aina tärkeämpi (tai vahvempi) kuin lopputilanteen.

Roeland van Hout Tilburgin yliopistosta kritisoi Kleinin ja Perduen universaaliusnäkemystä ja esitti aineistoa, jossa oppijoiden erot olivat hänen mukaansa selitettävissä heidän eri äidinkielistään. Van Houtin informanttiryhmään kuului turkkilaisia ja arabi-ankielisiä hollanninoppijoita, joiden erot hollannin kielen rakenteiden omaksumisessa pohjautuivat hänen mukaansa siihen, että oppijat hahmottavat mm. kohdekieliset

määrite-pääsana-suhteet äidinkielensä mukaan.

Konferenssissa otettiin kantaa myös siihen, onko universalistien ja ei-universalistien ylipäättään tarpeen esitellä tutkimuksiaan samassa konferenssissa. Onneksi vastaus oli myönteinen, sillä tarvetta toden totta on: vain keskustelun kautta pystytään kehittämään nykyistä tutkimusta ja löytämään uusia näkökulmia. Tässä mielessä toisen kielen tutkimus on oiva keskustelufoorumi, sillä alan yhteinen nimittäjä — kieli ja sen käyttö silloin, kun käyttäjinä on muitakin kuin syntyperäisiä kielenpuhujia — on varsin väljä. Toisen kielen tutkimus voi siis käytännön tasolla tehdä helpommaksi ja vaivattommaksi ajatusten vaihdon sellaisten tutkijoiden välillä, jotka kenties muuten eivät olisi toisiinsa juurikaan yhteydessä. Toisen kielen tutkimus on omiaan rikkomaan sitä eristäytyneisyyttä, joka tuntuu vieläkin sinnittelevän tutkimuksen maailmassa — niin meillä kuin muualla. ■

SALLA KURHILA

Suomen kielen laitos, PL 25,

00014 Helsingin yliopisto

Sähköposti: *Salla.Kurhila@Helsinki.Fi*

YRJÖ LAURANTO

Università degli Studi di Firenze,

Dipartimento di linguistica,

Piazza Brunelleschi, 4,

50121 Firenze, Italia

Sähköposti: *Yrjo.Lauranto@Helsinki.Fi*